

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової освіти

Назва курсу	Організація освітнього інклюзивного середовища
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Викладачі	Молодиченко Валентин Вікторович
Профайл викладачів	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/molodychenko-valentyn-viktorovych/
Контактний тел.	0982882967
E-mail:	kaf.po99@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4304
Консультації	Онлайн-консультації: обговорення завдань із дисципліни, затвердження тем для самостійного вивчення, обговорення їх специфіки.

1. Анотація до курсу

Предметом навчальної дисципліни виступає процес ознайомлення з теоретико-методологічними та нормативно-правовими засадами інклюзивної освіти; сучасною практикою організації інклюзивної освіти у ЗЗСО.

2. Мета та завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація освітнього інклюзивного середовища» є надання студентам знання про філософські, нормативно-правові та організаційні основи інклюзивної освіти.

Основні завдання вивчення дисципліни «Організація освітнього інклюзивного середовища»: систематизація знань студентів щодо основних положень інклюзивної освіти; формування у студентів уявлень про побудову стратегій взаємодії з батьками вихованців та спеціалістами; формування уявлень щодо професійно важливих властивостей особистості педагога.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітньою компонентою:

Загальні

ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові

ФК 3. Здатність планувати психолого-педагогічну діяльність, усвідомлювати мету та конкретизувати її у завданнях

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів організації сучасного освітнього простору (в т.ч. інклюзивного простору)

ФК 5. Здатність до організації здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

ФК 6. Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних особливостей, потреб та інтересів

ФК 7. Здатність поєднувати навчальну та позанавчальну роботу для досягнення поставленої мети

ФК 8. Здатність до партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу початкової школи

ФК 10. Здатність до управління освітнім процесом у початковій школі.

ФК 11. Здатність до моделювання освітньо-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, методів планування освітньо-виховного процесу у ЗЗСО (в т.ч. інклюзивного середовища).

ФК 18. Здатність планувати, аналізувати і проводити освітньо-виховну діяльність, спрямовану на розвиток особистості в закладах загальної середньої освіти.

ФК 20. Здатність ефективно працювати в умовах інклюзивного навчання в початковій школі

3. Формат курсу

В межах курсу студенти вивчають теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти; сучасну практику організації інклюзивної освіти у ЗЗСО; формують уявлення про категорії осіб з порушеннями психофізичного розвитку, які є суб'єктами інклюзивної освіти, розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг в інклюзивному середовищі; вчать брати участь у міждисциплінарній та міжвідомчій взаємодії спеціалістів у вирішенні професійних завдань у галузі психолого-педагогічної діяльності з метою розробки і впровадження індивідуальної програми розвитку дитини в освітньому закладі з інклюзивною формою навчання; організовувати міжособистісні контакти, спілкування дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників у процесі внутрішньої інтеграції, спільну діяльність дітей та дорослих, спільну та індивідуальну діяльність дітей відповідно до вікових норм їх розвитку. Дисципліна викладається у формі лекційних та практичних занять.

4. Результати навчання

ПРН 8. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в професійно-педагогічній діяльності.

ПРН 11. Здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел та ефективного використання на практиці різних теорій в області комунікації.

ПРН 14. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій (в т.ч. в інклюзивному класі).

ПРН 17. Здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних методик та педагогічних технологій інклюзивної освіти.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	16	14	60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс(рік навчання)	Обовязковий \ вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	0

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів.

8. Політики курсу

Під час практичних занять студенти мають змогу попрактикувати використання професійно-профільованих знань під час організації роботи мультидисциплінарної команди в освітньому закладі з інклюзивною формою навчання, знаходити ефективні шляхи формування, організації та створення інклюзивного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами у навчально-виховному процесі, визначати організаційно-педагогічні умови для ефективного впровадження інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.

9. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем*	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інклюзивної освіти													
Тема 1. Методологічна основа інклюзивної освіти	8	2	2	-	-	4	10	2	2	-	-	6	
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7	
Тема 3. Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7	
Тема 4. Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку	6	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	7	
Тема 5. Створення інклюзивного	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7	

освітнього середовища в сучасних навчальних закладах												
Разом за блоком I	38	8	8			22	38	2	2			34
Змістовий модуль 2. Організація інклюзивного освітнього середовища												
Тема 6. Особливості організації корекційно-розвивального середовища	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 7. Організація інклюзивної класної кімнати	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 8. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів	8	-	-	-	-	8	7	-	-	-	-	7
Тема 9. Роль батьків в інклюзивному процесі	8	-	-	-	-	8	7	-	-	-	-	7
Тема 10. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 11. Оцінювання навчальних досягнень дітей із особливостями психофізичного розвитку	6	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	7
Тема 12. Співробітництво та основні принципи командного підходу	6	2	-	-	-	4	10	2	2	-	-	6
Разом за блоком II	52	8	6	-	-	38	52	2	2	-	-	48
Усього годин	90	16	14	-	-	60	90	4	4	-	-	82

10. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Методологічна основа інклюзивної освіти	2
2	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	2
3	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці	2
4	Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних навчальних закладах	2
5	Особливості організації корекційно-розвивального середовища	2
6	Організація інклюзивної класної кімнати	2
7	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	2
8	Співробітництво та основні принципи командного підходу	2
Разом		16

11. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Методологічна основа інклюзивної освіти	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
2	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
3	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
4	Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних навчальних закладах	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
5	Особливості організації корекційно-розвивального середовища	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
6	Організація інклюзивної класної кімнати	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
7	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
Разом			14

12. Самостійна робота

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	Методологічна основа інклюзивної освіти
2	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку
3	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці
4	Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку.
5	Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних навчальних закладах
5	Особливості організації корекційно-розвивального середовища
6	Організація інклюзивної класної кімнати
7	Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів
8	Роль батьків в інклюзивному процесі.
9	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.
10	Оцінювання навчальних досягнень дітей із особливостями психофізичного розвитку
11	Співробітництво та основні принципи командного підходу.
12	Методологічна основа інклюзивної освіти
13	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку
14	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці

13. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Організація освітнього інклюзивного середовища», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Результати за всі практичні обчислюються як середньозважена оцінок (max=20 до першої контрольної точки +max=20 до другої контрольної точки). Теми для самостійного опрацювання, оцінюються як частина практичного заняття.

Письмові періодичні контрольні роботи проводяться 2 рази на семестр (max=30+30).

Кожен семестр оцінюється у 100 балів. Для зарахування заліку достатньо 60 балів.

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>

В межах дисципліни передбачено перезарахування балів за тему (теми), змістові блоки дисципліни, отриманих студентом за результатами участі у різних формах (інституційних, дистанційних, дуальних) і видах (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) неформальної освіти.

Усі види діяльності на практичному занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми семінарського заняття.

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Робота на практичному занятті Самостійна робота Усна відповідь, тестування, виконання ситуаційних завдань та вправ	5 балів: 5- Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями 4- Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями 3-Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Мас ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. 2-Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та

	<p>обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки</p>
<p>Складання конспекту, тестів для поточної роботи</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; склав 10 тестових завдань; – 4 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), склав 10 тестових завдань; – 3 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому, склав менше ніж 10 тестових завдань; – 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, студент не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого, не склав 10 тестових завдань;
<p>Творчі завдання</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.
<p>Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо; – 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо; – 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо), – 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат

14. Рекомендована література

1. Дубич К. В. Роль технологізації у впровадженні інклюзивного навчання. *Зб. наук. праць : Духовність особистості : методологія, теорія і практика*. Луганськ : Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В.Даля, 2011. 208 с.
2. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : практ. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Деспелер, Девід Харві]; пер. з англ. Київ : СПД-ФО Парашин І.С., 2010. 296 с.
3. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : «Самміт-Книга», 2009. 272 с.
5. Луговий В.І., Таланова Ж.В. Міжнародна й національні стандартні класифікації освіти: концепція і реалізація. Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України : наук.-теорет. та інформ. журн. Нац. акад. пед. наук України. 2013. № 1. С. 15–25.
6. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський : Абетка НОВА, 2007. 304 с.
7. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. Київ : «А. С. К.», 2012. 308 с.
8. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навч. посібник. Київ, 2019. 300с.
9. SailorWilliard, Skrtic Thomas. American education in the postmodern era. Integrating school restructuring and special education reform. Orlando, 1995. Pp. 214–236.

15. Інформаційні ресурси

1. Алексеєнко С.Д., Кроленко Н.П. Зміст підготовки майбутніх педагогів до інклюзивного навчання. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 8(62)272. URL: http://www.rusnauka.com/25_SSN_2009/Pedagogica/51741.doc.htm
2. Нова українська школа [Електронний ресурс]: URL: <http://nus.org.ua/questions/inklyuzyvne-navchannya-vidpovidi-pro-vazhlyve/>
3. Про реформу середньої освіти в Україні, або якою буде «Нова українська школа» [Електронний ресурс] URL:<http://osvita.ua/school/reform/55481/>